

BRAIN: HET EERSTE JAAR

jaarverslag 2008

Branchevereniging Archiefinstellingen in Nederland

Voorwoord

BRAIN is uit de startblokken. Weliswaar niet in de vliegende vaart die we graag hadden gezien, maar toch hebben we dit jaar goede ontwikkelingen in gang gezet.

Ons eerste jaar stond vooral in het teken van zoeken naar dat wat ons als archiefbeherende instellingen bindt en hoe we dat als branchevereniging gestalte kunnen geven. Dat zoeken duurt soms langer dan ons lief is. De archiefbranche is een bont geheel dat bovendien ook nog eens op alle fronten beweegt. Het valt niet mee om te midden van al die verschillen en bewegingen richting te kiezen en kleur te bekennen. Toch heeft BRAIN, zoals dit jaarverslag laat zien, daarin belangrijke stappen gezet. We verwachten dat wat we in onze aanloopjaren zaaiden, in 2009 en verder tot een rijke oogst mag leiden.

Jantje Steenhuis
voorzitter

Vereniging

Leden

Eind 2007 telde de vereniging 39 leden. Een jaar later is dat aantal opgelopen tot 46. Behalve nieuwe leden tellen we ook enkele afvallers. Het Nieuw Land Erfgoedcentrum in Lelystad voelt zich bij nader inzien als brede erfgoedinstelling niet goed thuis bij BRAIN. Het Kenniscentrum Historie Zorgverzekeraars haakte om ons onbekende redenen af.

LEDENLIJST BRAIN	
Bijgewerkt tot en met 31 december 2008	
1	Stadsarchief Vlaardingen
2	Gemeentearchief Weert
3	Streekarchief Land van Heusden en Altena
4	Regionaal Historisch Centrum Limburg
5	Gemeentearchief Schouwen-Duiveland
6	Regionaal Archief Nijmegen
7	Gemeentearchief Hulst
8	Gemeentearchief Ede en Scherpenzeel
9	Regionaal Archief West-Brabant
10	Stadsarchief Breda
11	Regionaal Archief Leiden
12	Noord-Hollands Archief
13	Historisch Centrum Het Markiezenhof
14	Westfries Archief
15	VVD
16	Gelders Archief
17	Regionaal Archief Alkmaar
18	Gemeentearchief Rotterdam
19	Haags Gemeentearchief
20	Archief Eemland
21	Gemeentearchief Tholen
22	Stadsarchief Amsterdam
23	Erfgoed Delft e.o. Archief, Musea en Archeologie
24	Nederlands Muziek Instituut
25	Stadsarchief Den Bosch
26	Archiefinspectie Noord-Holland
27	Regionaal Archief Rivierenland
28	Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe
29	Stadsarchief Sittard Geleen
30	Streekarchivariaat Regio Achterhoek
31	Gemeentearchief Roosendaal
32	Waterlands Archief
33	Gemeentearchief Zaanstad
34	Gemeentearchief Zoetermeer
35	Provinciale Archiefinspectie Utrecht
36	Stadsarchief en Athenaeumbibliotheek Deventer
37	Streekarchief Gemert-Bakel
38	Regionaal Archief Tilburg
39	Tresoar

40	Rabobank Nederland, afd. Bedrijfshistorie
41	Erfgoedcentrum DiEP
42	Gemeentearchief Venray
43	Gemeentearchief Venlo
44	Zeeuws Archief
45	Coda Archief
46	Gemeentearchief Waalwijk

Ledenvergaderingen

In 2008 vonden twee goedbezochte algemene ledenvergaderingen plaats.

Op 15 februari was BRAIN te gast bij het Stadsarchief Amsterdam. Tijdens deze 'constituerende vergadering' stelden de leden de missie en doelstelling en het beleidsplan 2008-2009 vast. Ook stonden er de nodige formaliteiten op de agenda. Het huishoudelijk reglement riep veel discussie op, met name op het punt van de stemverhouding in relatie tot de contributieklassering. Op dat punt kreeg het bestuur huiswerk mee voor een volgende vergadering. Het huishoudelijk reglement werd slechts voorlopig vastgesteld in afwachting van een nieuw voorstel van het bestuur. De vergadering stemde in met de benoeming van Yvonne Bos-Rops, Eric Ketelaar en Jan van der Meer als leden van de commissie van beroep inzake toelating.

Op 20 november troffen de leden elkaar opnieuw, ditmaal in het Stadsarchief Den Bosch.

Het huishoudelijk reglement kwam daar opnieuw ter tafel. Het bestuur stelde voor de geldende contributieklassering te handhaven, de contributieklassen en de stemgroepen te ontkoppelen en drie stemgroepen in te stellen. De ledenvergadering ondersteunde dit voorstel en keurde het huishoudelijk reglement goed.

Op voordracht van het bestuur kozen de leden drie nieuwe bestuursleden: Jan van der Meer (Rabobank Nederland), Wim Reijnders (Historisch Centrum De Markiezenhof) en Lieuwe Zoodsma (Noord-Hollands Archief).

Ten slotte spraken de leden uitvoerig over de een achttal voorstellen voor activiteiten die BRAIN voortvarend zou moeten uitwerken en uitvoeren. Deze voorstellen kwamen voort uit de leden zelf naar aanleiding van de Workshop Samenwerken die BRAIN op 29 oktober 2008 had georganiseerd. Besloten werd tot instelling van zes werkgroepen die de voorstellen nader gaan uitwerken tot activiteitenplannen en -begrotingen ter besluitvorming in een volgende ALV, begin 2009.

Bestuur

Het bestuur kende in 2008 meer wisselingen dan voorzien. Bert Looper, directeur van Tresoar, legde halverwege het jaar zijn bestuurslidmaatschap van BRAIN neer. Bert vond het lastig om als directeur van een multidisciplinaire erfgoedinstelling een bijdrage te leveren aan de opbouw van een branchevereniging specifiek voor de archiefsector. Bert leverde een constructieve bijdrage aan de totstandkoming van BRAIN en aan de visievorming op positie en koers van de vereniging in deze prille fase. Het bestuur van BRAIN vond het daarom spijtig dat Bert Looper al zo snel afscheid nam.

Ook Corrie-Christine van der Woude verliet het bestuur vroegtijdig. Haar vertrek werd ingegeven door haar overstap naar het gemeentearchief Rotterdam. Het GAR levert in de persoon van Jantje Steenhuis al een bestuurslid en statutair is het niet mogelijk om meerdere bestuursleden per lid-instelling te hebben. Corrie-Christine heeft hard gewerkt om de sectie Kwaliteit van v/h DIVA binnen BRAIN nieuw leven in te blazen. Ook haar vertrek is een gemis voor het bestuur.

Tijdens de ALV van 20 november werden beide vacatures opgevuld en werd het bestuur bovendien tot het statutaire maximum van zeven leden uitgebreid. De leden kozen op voordracht van het bestuur Jan van der Meer (Rabobank Nederland), Wim Reijnders (Historisch Centrum De Markiezenhof) en Lieuwe Zoodsma (Noord-Hollands Archief) als nieuwe bestuursleden.

Het bestuur vergaderde zeven keer. Aan het begin en aan het einde van het jaar werd een hele dag uitgetrokken voor het fundamenteel overdenken van de positie van de vereniging en daarbinnen het bestuur en voor het grote vraagstuk van de toekomst van het archiefbestel.

Werkgroepen

De ALV van 20 november 2008 stelde zes werkgroepen in voor de nadere uitwerking van activiteitenplannen en -begrotingen op de volgende thema's:

1. Kwaliteitszorg

Martin Jochems, GA Apeldoorn
Joss Hopstaken (GA Roosendaal)
Annette de Lange (GA Gemert-Bakel)
Joost Salverda (Gelders Archief)

De werkgroep diende nog te worden aangevuld met een vertegenwoordiger van een grote dienst. Inmiddels is toegetreten Liesbeth Beelen namens het Nationaal Archief.

2. Benchmark

Jantje Steenhuis (GA Rotterdam)
Martin Jochems (GA Apeldoorn)
Ella Kok-Majewska (SA Rivierenland)
Mieke Schaap (GA Zaanstad)

3. DIV+A

Ariela Netiv (Regionaal Archief Leiden)
Hylle de Beer (Stadsarchief en Athenaeumbibliotheek Deventer)
Irmgard Broos (Provinciale Archiefsinspectie Utrecht)
Rolf Hage (Stadsarchief 's-Hertogenbosch)
Yvonne Welings (Regionaal Archief Tilburg)

4. Subsidies en Lobby

Wim Reijnders (Historisch Centrum Het Markiezenhof)
Roelof Koops (Zeeuws Archief)
Lucas Osterholt (VVD)

5. Collectieve promotie

Jan van der Meer (Rabobank Nederland)
Lieuwe Zoodsma (Noord-Hollands Archief)
Peer Boselie (GA Sittard-Geleen)
Rolf Hage (Stadsarchief 's-Hertogenbosch)
Ella Kok-Majewska (SA Rivierenland)
Julia Romijn-Wixley (Archief Eemland)

6. Opleiding, arbeidsmarkt en mobiliteit

Daan Hertogs (Stadsarchief Breda)
Maarten Schenk (Haags Gemeentearchief)
Bas van der Wulp (Erfgoed Delft e.o.)
Chaja Beck (Nederlands Muziek Instituut)

Ondersteuning

Cora Rademakers (GA Rotterdam) was vier uur per week beschikbaar voor administratieve en organisatorische werkzaamheden.
Margreet Windhorst (Raamwerk advies en tekst) leverde gemiddeld twee dagen per maand inhoudelijke en beleidsmatige ondersteuning aan bestuur en vereniging.

Activiteiten

Huisstijl en website

In 2008 kreeg BRAIN een eigen gezicht met de frisse huisstijl van ontwerpbureau 2pk, die ook tekende voor de website www.archiefbrain.nl. De website wordt onderhouden door Cora Rademakers en Margreet Windhorst.

Besteldiscussie

Voor 2009 staat bij OCW een herziening van de Archiefwet op stapel. BRAIN vindt het van groot belang dat de branche zich voorafgaand daaraan luid en duidelijk laat horen over de toekomstige (in)richting van het archiefbestel. Beroepsvereniging KVAN is dezelfde mening toegedaan. Eendrachtig werkten beide verenigingen daarom samen om bij hun leden belangstelling te wekken voor dit vraagstuk en om hen zich te laten uitspreken. Ariela Netiv namens BRAIN en Hanneke van Aalst namens KVAN namen deze klus op zich, daarbij ondersteund door Margreet Windhorst.

Op verzoek van BRAIN en KVAN gaven Geert-Jan van Bussel, Rob Kramer, Marianne Loeff en Bert Looper in het Archievenblad van oktober 2008 hun prikkelende visies op het archiefbestel. Deze publicatie vormde de opmaat naar een digitale ledenraadpleging door Bureau Art. Zo'n 300 respondenten spraken zich uit over verantwoordelijkheden, taakverdeling, wetgeving, zelfregulering en andere gewichtige onderwerpen.

Kwaliteitszorg

BRAIN en het gemeentearchief Rotterdam ontwikkelden bij wijze van proef een nieuw onderdeel van de Kwaliteitsmonitor Archieven. De Monitor wordt tweejaarlijks gehouden. Bij het laatste onderzoek in 2007 bleek het ontbreken van vragen specifiek over de digitale dienstverlening een groot gemis. Een steeds groter gedeelte van de dienstverlening van archiefbeherende instellingen vindt digitaal plaats. De waardering voor de kwaliteit van de dienstverlening ter plaatse lijkt af te nemen naarmate het belang van de digitale dienstverlening groter wordt. Zo levert een onderzoek dat alleen aandacht besteed aan de fysieke dienstverlening niet alleen een incompleet, maar ook een onbetrouwbaar en ongunstig beeld van de kwaliteit en de klanttevredenheid. Omdat de nieuwe Monitor in 2009 gehouden wordt, was het zaak in het tussenliggende jaar aanvullende onderzoeksvragen te ontwikkelen. Rotterdam nam daarbij het voortouw. Inmiddels is de pilot naar tevredenheid afgerond. Eind 2008 heeft BRAIN de eerste stappen gezet om in 2009 de uitgebreide Monitor aan het hele veld te kunnen aanbieden.

Belangenbehartiging en vertegenwoordiging

Het bestuur van BRAIN heeft regelmatig overleg met de KVAN, de directeur van het Nationaal Archief en de directeur van Erfgoed Nederland.

In haar hoedanigheid van voorzitter van BRAIN participeerde Jantje Steenhuis in:

- de commissie Meten is Weten van DEN en de Taskforce Archieven,

- overleg met de KB over het Groenboek Auteursrecht,
- overleg met het LOPAI over het rapport van de commissie Oosting,
- overleg met Erfgoed Nederland over de afronding van de pilot Kengetallen Informatie Systeem (KIS) en de voortzetting daarvan door BRAIN,
- overleg met SOD en Stadsarchief Amsterdam over de voortzetting van Digidiva en de rol van BRAIN daarbij.

Daan Hertogs heeft namens BRAIN zitting in de juridische commissie van FOBID en in de Adviescommissie Opleidingen van v/h de Archiefschool, nu de Hogeschool van Amsterdam.

Maarten Schenk ontving namens BRAIN een groep Noorse vakgenoten. Ook in Noorwegen speelt men met de gedachte om naast de beroepsvereniging een branchevereniging in het leven te roepen.

Workshop Samenwerken

BRAIN is samenwerking, staat met samenwerking en valt met samenwerking. Daarom organiseerden we op 29 oktober 2008 een workshop over dit thema. Wilfrid Opheij van Twynstra Gudde wijdde een groep van 20 leden in in de geheimen van succesvolle samenwerking. Het recept is even simpel als aantrekkelijk: leuke dingen doen met leuke mensen. Daar zijn de leden dan ook onmiddellijk mee aan de slag gegaan. Voor de ALV van 20 november werkten zij in groepjes de ideeën uit die tijdens de workshop boven kwamen borrelen.